

обезпокоява духътъ... Тогава обезпокоениятъ духъ търси нови небеса, за да си създаде нови радости, не радоститъ на плътта а радоститъ на възвишения, честния, духъ, които нѣматъ равни на себе си въ областта на плътските наслади. Наситения до гуша отъ плътски наслади обезпеченъ бездѣлникъ губи радоститъ въ живота. Изгубилъ радоститъ въ живота струва му се, че нѣма смисъль овпече да се живѣе на тоя бѣлъ свѣтъ. Който отъ тѣхъ не намѣри други радости въ живота, той или посѣга на живота си, или пѣкъ го откарватъ въ лудницата.... Радоститъ били тѣ плътски или духовни, това сѫ крилата на живота, съ които легко се хвърчи въ „царството на живитъ магарета“ (обикновенитъ хора) и въ „царството на пратениците отъ небето“. А изворътъ на радоститъ, нека го повторимъ, е здравието на тѣлото и душата. Въ здраво тѣло живѣе здрава душа. Вие, Сладкодумният „Пѣвецо на забравенитъ“ сте здравъ като вълкътъ въ гората и орелътъ въ небесата. Вие имате крѣпкото здравие на всичкигъ вълци, що скитатъ денонощно по Витошъ-планина и крѣпкото здравие на всички орли, що лѣтятъ надъ бѣлгарската земя. Ако запазите до гробъ крѣпкото здравие на вълцитъ и орлитъ то на старини нѣма да изпаднате въ личния трагизъмъ, прѣживѣнъ отъ Толстой... Ще си останете цѣль-цѣленичекъ такъвъ, какъвто Ви е създало Сопотското небе—казва „Грамадния“ за да спаси, „Великия“ отъ тѣжката мисъль, която го беспокои, че и той може би единъ день духовно ще се прѣроди като Толстой — ще се отрѣче отъ себе си, отъ творенията си—ще плюе на тѣхъ, като ги нарѣче: грубъ просташки шовинизъмъ.

„Грамадния“ продължи бѣседата. Той каза: но не само изгубеното здравие може да биде причина за изгубване радоститъ въ живота, вслѣдствие на което трѣбва да се търсятъ нови радости въ нови умствени и нравствени небеса. Има единъ особенъ психически законъ, който се назава: „законъ на увѣхтяването — умръзването“. Този законъ гласи: за човѣшкия умъ всичко на тоя бѣлъ свѣтъ увѣхтива; увѣхтива дори и самия човѣкъ, като личностъ, самъ за себе си; увѣхтива дори и самия умъ, самъ за себе си, като издирвачъ на житетиските и научни истини и като творител на материалната и духовна култура. Не току-тѣй, на шега, се е сложила отъ вѣковетъ философската формула: „нищо ново нѣма подъ небето“, т. е. за човѣшкия умъ всичко подъ небето е увѣхтило. Въ най-новото той вижда нѣщо много, много старо....

Този законъ е изворътъ на така нарѣчената умствена скука, която измѣчва душата. Природата за да спаси човѣка отъ мѫчителната умствена скука, наредила е, дебнишкомъ, да ст҃пва въ дирийтъ на законыта за увѣхтяването,